

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

27. An licitum sit aliquando ferre suffragium, quando iam conclusum est
negotium iniustum? Et hæc resolutio, & quæstio deservier pro omnibus
Communitatibus, Capitulis, Collegis, Parliamentis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

firmado con los otros una sentencia iniqua, escrita a parte en otro libro, que no confesio en la tal sentencia, o al reves, que hauiendo primero firmado, secundo el dictamen verdadero de su conciencia, se firma despues con los de mas en otro libro, que se haga, porque salga la sentencia en nombre de todos, para mostrar al mundo la falsedad destas traças, quiero que me respondan los mismos, que las inuentaron. Pregunto quando al Principe, que tiene puestas estas leyes en sus Senados, y Consejos, si uno de sus Oydores se firmase desta manera cum protesto, o contra firma, en una conjuracion, que contra su Alteza se tratasse en el Senado, renia por ventura por escusado al que tal firmase, se libraria este de culpa, y de nota de traydor con el protesto, o con esta otra contra firma, cierto no, si no que diria su Alteza muy bien, que antes hania de dar la vida el Senador, que consentir, o firmar semejante traycion. Pues porque sera esto verdad en los pecados, que se hazen contra el Principe, y no en los que se hazen contra Dios? Por esto no permitan los Principes, que se haga fuerza a sus Oydores, para que se firmen contra sus conciencias, en sentencia, que sea claramente injusta, basta que se haga esto en los negocios dudosos, y opinables. Hac Maderaga. Igitur non licebit alicui se subscribere iniustæ sententiæ aliorum, etiam si protestetur, & faciat aliquem actum, & scripturam asserentem se contrarium votum emisisse. Restat modo respondere ad argumentum supra positum. Ideo assero, illas leges approbare, quod factum est à maiori parte; non, quia à maiori parte factum est; Sed, quia præsumitur iustum, & melius, vt tradit Morla in *empor. iuris*, tit. 12. *quæst. 9. num. 8.* Vnde, quando rem à maiori parte concludam aperte apparet esse iniustam, leges non illam approbant, sed reprobant. Vide circa præsentem questionem *Bimium tom. 1. 100. cons. 105. Riccium par. 3. decis. 277. Valerum in differentiis viriisque fori, ver. suffragium, differ. 2. & Zanard. in direct. Theol. p. 2. præcep. 4. c. 33. q. 10.*

RESOL. XXV.

Vtrum in Parlamento postquam numerus sufficiens suffragatus fuit pro iniusto donatio, vel alia re, si aliquis postea concurrat, peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem?

Et an doctrina huius questionis sit applicanda in primis suffragantibus? Ex p. 1. tr. 3. Ref. 16.

§. 1. **I**N Parlamento, quasi semper, in suffragiis maioris partis concluditur, vt in Collectis, pro consuetudine locorum, obseruauit Lessius *lib. 2. cap. 3. dub. 2. num. 15.* & in specie loquens de Parlamento docuit Grassius, *vbi infra*, & Carol. de Grassis in *tract. de effect. cler.* Hoc supposito respondeo ad quæsitum, ita suffragantem peccare mortaliter: sed non teneri ad restitutionem. Sic in terminis de Parlamento docet Jacob. de Grass. *in decis. p. 1. lib. 2. c. 127. num. 14.* vbi ita ait: [Si agatur in ciuitate de faciendo donatio iniusto Domino Regi, vbi plurima vota vincunt, & dum dantur vota aperta, si aliqui ex nouissimis videntes vota præcedentia vicisse, consentiant iniusto facinori ad humanum respectum, peccant mortaliter, sed non tenentur ad restitutionem] Sic ille. Et Tannerus in *2. 2. disput. 4. quæst. 6. dub. 14. num. 395.* Layman. *lib. 3. sect. 5. tract. 2. cap. 5. num. 5.* Villalobos in *sum. tom. 2. tract. 11. dub. 7. num. 8.* Syluius in *2. 2. D. Th. quæst. 62. art. 7.* Megala in *2. 2. lib. 2. quæst. 4. num. 32.* Rodriq. in *sum. p. 2. cap. 74. num. 4.* Ledesma

in *summa, tom. 2. tract. 7. cap. 2. concl. 23.* Rebellius de *obligat. iust. lib. 2. p. 2. quæst. 14. sect. 5. num. 30.* Filiucius *tom. 2. tract. 32. cap. 3. numero 63.* Turrian. in *2. 2. tom. 2. disput. 12. dub. 2. num. 2.* Lessius *lib. 2. cap. 13. dub. 3. num. 23.* Valentia *tom. 3. disput. 5. quæst. 6. punct. 3.* Nauarr. *lib. 3. cap. 3. num. 33.* Valquez de *restit. cap. 9. §. 1. dub. 1. num. 16. & 17. aduersus Medinam C. de restit. quæst. 7. ad 5. & Cordub. in summa, quæst. 191.* Et ratio est: quia, cum iam damnum totum esset integre datum per antecedentia suffragia, ille, qui postea iniuste suffragium dedit, non est cooperatus ad illud damnum, plene iam antea per alios datum. Si tamen, vt obseruant citati DD. suffragia essent reuocabilia, etiam si esset sufficiens numerus, ille, qui vltimo loco suffragium tulit, tenetur restituere, quando alij reuocarent sua suffragia, si ipse in oppositam sententiam declinaret: nam sua autoritate reuocaret priora suffragia; & ideo damnum non erat sequendum. At difficultas est, an doctrina huius questionis, ab omnibus communiter cum supradictis limitationibus recepta, sit etiam applicanda in primis suffragantibus? Quæro igitur.

RESOL. XXVI.

An qui prior tulit suffragium antequam sufficiens numerus esset donatio iniusto suffragatus, teneatur ad restitutionem, etiam si certo sciret sequentes in eadem partem iuros?

Et quid faciendum est in his angustijs, possint aliquis in illo die se abstinere à Parlamento? Ex p. 1. tr. 3. Ref. 17.

§. 1. **N**egatiue respondet Salonijs *tom. 1. quæst. 62. a. 1. concl. 2.* Sed merito ab omnibus reicitur. Et ratio est: quia alij damnificarent: tamen, qui primus suffragium tulit, dedit efficacem causam damni, & positiuè contulit ad eam læsionem. Sic Villalobos in *sum. tom. 2. tr. 11. dub. 7. num. 8.* Syluius in *2. 2. D. Thoma, quæst. 62. art. 7. Petr. à Nauarr. lib. 3. cap. 3. num. 36.* Molin. *tract. 2. disp. 732. num. 3.* Turrianus *vbi supra, num. 3.* Lessius, Filiucius, Rodriquez, & Valquez locis citatis.

Sup. hoc lege doctrinam Ref. seq. à principio, & signanter à §. Dixi. cursum post medium, vers. quare in hoc casu.

2. Nec valet dicere, quod iste non fuit causa, sine qua non fieret: quia ab alijs damnum illud iam erat faciendum; tamen fuit causa, sine qua non fuit factum & omnes illi, qui suffragia tulerunt, vsquequo maior pars esset completa, ita rei peragendæ contulerunt, vt sine illis non fieret, nullo alio denuo adueniente. Dicendum est igitur, taliter suffragantes causæ damnosæ aliquid conferre, & cooperari eorum suffragio ad id damnum; & quod alij id damnum essent post ipsos daturi, nisi ipsi illos anteuerterent non tolli, quod ipsi id damnum iniuste reuera dederint. Ex hoc non excusantur Proceres, (quod est maxime notandum,) qui in Parlamento habent priora loca, dum suffragantur pro iniusto donatio, etiam si scirent certo, alios suffragaturos, & conclusuros postea. Sed, quid in his angustijs faciendum possent aliquis in illo die se abstinere à Parlamento? hoc videbimus in sequenti dubitatione.

Que hic est iura Ref. 28.

RESOL. XXVII.

An licitum sit aliquando ferre suffragium, quando iam conclusum est negotium iniustum?

Et hæc Resolutio & quæstio deseruiet pro omnibus Communitatibus, Capitulis, Collegijs, Consiliariis

1) 4 Parliamentiis,

Parlamentis, Examinatoribus Synodalibus, & pro omnibus aliis suffragium ferentibus in electionibus, & in aliis quam plurimis casibus sapienter occurrentibus in praxi. Ex part. 1. tractat. 4. & Misc. 4. Resolut. 5.

Sup. conten-
to in hac
Ref. lege su-
pra doctrina
Ref. 14. 25. &
& signanter
in tom. 6.
tr. 1. Ref. 136.
& pro aliis
quæ occur-
rent solent
& possunt in
hoc casu, vi-
de alias Ref.
eius secunde
annot. quæ
est prima ad
textum.

§. 1. **I**N affirmatiuam sententiam inclinat Thomas Hurtadus tit. 2. tract. 12. cap. 1. §. 3. nu. 1418. ubi sic ait. Sed alicui posset videri non improbabile, quod si quis scit, quod omnes electores alicuius gremij, seu partialitatis, quorum est maior pars sufficiens ad electionem Canonicam faciendam, sunt determinati ad eligendum indignum; possum ad euitandum notabile damnum, aut perfectionem iniustam concurrere meo suffragio externo non consentiendo interius in eius electionem: & hoc siue primus det suffragium, siue medius siue vltimus. Quia quantum ad hoc nihil interest. Probatur primò, quia in hoc casu quis non est causa, aut concausa electionis, indigni, sed electores, qui sunt illius partialitatis, & est maior pars, & tam constants in sua determinatione, vt moraliter sit certum executores, quod semel determinarunt. Rursus non consentit interius, immò potius dissentit electioni indigni, solumque exterius præbet suffragium ad euitandum damnum imminens, quod rationabiliter timetur; quare materialiter dumtaxat suffragatur electioni indigni. Vnde suffragatio in isto casu fit illi inuoluntaria moraliter.

2. Dixi hoc non videri alicui improbabile, siue suffragium immitam primus, medius, aut vltimus, si moraliter sim certus, quòd maior pars votorum erit pro indigno. Hoc est contra Malderum, Syluium, & alios ex citatis, quamuis enim primus dem suffragium, est materialiter, vt me defendam, & conferuem ius quod habeo ad me conferendum indemnem, non quia consentiam electioni, quæ certò moraliter ab aliis est concludenda, sicut D. Thomas 2. 2. quest. 100. art. 6. ad. 5. dicit licitum esse illi, qui habet ius ad beneficium pecuniis redimere vexationem, & auferre impedimenta, secus si non habuerit ius ad beneficium; quare in hoc casu non tenetur quis primus dare suffragium ad restitutionem. Vnde in ordine ad electionem indigni non sum moralis causa efficax damni positivè moraliter ad illa conferens, cum antecederet sciam alios sine meo suffragio electionem perfecturos. Quare antecederet non influit in electionem, sed solum materialiter confero suffragium sine consensu in electionem. Hucvique Hurtadus.

Sed An, hæc omnia sint probabilia aliis iudicandum relinquo, & an possint applicari, quando in Parlamento, seu Comitibus Regnorum concludendum esset aliquod donatiuum.

3. Verum idem Hurtadus superius dicta limitat in casu in quo, Consilij Regij sententiam iniustam ferunt, & postquam pro maiori parte conclusa est, vltimus qui aduenit confirmat, & approbat sententiam iam conclusam; fuit tamen mandata executioni de omnium consensu, quamuis vltimus non fuerit causa sententiæ iniuste, fuit tamen causa partialis eius executionis, quæ immediate affert damnum parti læsæ, & sic conuenit ad illud inferendum, si vltimum suffragium influit, vt citius sententia iniusta executioni mandetur. Et quidem ita est quando nomine omnium subscribentium sententia exequitur; nisi qui non concurrat ad sententiam protestetur se subscribere, vt mori læsificat, non vtrò quia ita sentiat; quod similiter dicendum est in examinatorebus synodalibus, quando enim omnes concurrunt ad probationem dubio procul citius moue-

tur Episcopus ad conferendum beneficium, quam si non omnes concurrant. Ita ille.

RESOL. XXVIII.

An quando in Parlamento a maiori parte certo sententia concludendum pro re aliqua iniusta, & iniusto damnino, possit aliquis pro illa die damni mouere sine periculo peccati mortalis & onere restitutionis? Ex p. 1. tr. 3. Ref. 18.

§. 1. **Q**uidquid in contrarium dicendum videtur. Ex his, quæ adducit Card. Palcos, de sacr. concl. consul. part. 5. quest. 8. & Molin. in summa, tom. 1. tract. 6. cap. 16. num. 118. & Ioan. de Maderiaga in lib. de Senatu, cap. 2. §. 1. affirmatiuè respondeo, ex decisione doctissimi Patris Pet. de Ledelma in summa, tom. 2. tract. 7. cap. 2. concl. 24. fol. mibi 198. col. 2. ubi loquens in casu simili sic ait: Si la iusticia, o tributo iniusto auia de salir de reuogim iento, assi como assi, porque era la mayor parte, los que estauan determinados de votar, a aquellos que se quedaron en casa emendiendo, y sabiendo certamente esto, no estan obligados a restituicion. Las razones, porque no fueron causa de tal daño effeetivamente, luego no tienen obligacion de restituicion; en lo que toca a pecar mortalmente por no yr a restituimientto, en tal caso me parece muy aparente, que que no es pecado mortal, supuesto que entiendo, que el tal negocio esta hecho effeetivamente, y que el negocio no han de hazer parte para impedirlo, que si el negocio no esta hecho, si no que pueden impedir sus votos la iniusticia, tienen obligacion de yr a restituimientto, y votar lo que es iusto. Ita ille. Et pro hac sententia stat etiam Ioan. Valerius in different. vlt. vsque fori, verb. suffragium, diff. 2. in fin. & Nicolaus Garfias de benef. tom. 1. par. 2. cap. 2. num. 542. ubi dicit affert: [Prædicta sententia limitatur, vt non procedat stante iusta causa, ad non assidendum capitulis: tanta enim potest causa concurrere, vt ab illis iniustissime quis exculatur etiam ordinariè. Vt si in Capitulis esset tanta peruersio, & procederet cum violentia Potentiorum, & Præsidendum, vt qui vellet satis facere sine conscientia, & illam exponere, non posset id facere sine magnis molestiis, inquietudinibus, & occasibus, & periculo aliquando cadendi, aut sine magna nota singularitatis, & proteruitate; maxime ubi vota feruntur publica, quod est perniciosum, & regulariter votum illius prodesse non speratur, quia omnia fiunt vt volunt Præsidentes. Et ratio huius limitationis est: nam durum esset obligare aliquem ad assidendum capitulis cum tanto incommodo, & periculo, & ad opponendum se; & faciendum resistenciam torrenti capituli.] Hæc Garfias, ubi supra, multum conducentia ad casum nostrum. Nec aduersus nos facit Azened; in addit. ad Cur. Pis. lib. 2. c. 8. nam ille loquitur in casu, quo ille, qui se absentat à Consilio, cum suo voto, & autoritate poterat aliorum suffragia immutare: quod quidem in casu nostro non speramus. Dicendum est igitur, posse cum superdictis circumstantiis dominos, & Procuratores se absentare à Parlamento.

RESOL. XXIX.

An doctrina superioris Resolutionis sit etiam applicanda in casu; quod non sufficeret maior pars ad concludendum, sed omnes sigillatim concurrere deberent? Ex